

Nationell marin restaureringskonferens 2022

Luleå 11-12 november

Rapport 2025:11

**Havs
och Vatten
myndigheten**

Nationell marin restaureringskonferens 2022

Sammanställning av konferensen

Mary Agrér, David Bystedt

Länsstyrelsen i Norrbotten

Den här rapporten har tagits fram av Länsstyrelsen i Norrbotten i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheterna ansvarar för rapportens innehåll och slutsatser.

© HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN | Datum: 2025-08-18

ISBN: 978-91-89982-05-5

Omslagsfoto: David Bystedt. Omslagsbilden visar restaurering av en tröskel till en lagun i Piteå kommun, Norrbottens skärgård.

Havs- och vattenmyndigheten | Box 11 930 | 404 39 Göteborg | www.havochvatten.se

Förord

Åtgärdstakten behöver öka om miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag ska uppnås. Samverkan och samordning är nödvändigt för att få till ett effektivt åtgärdsarbete. Det är även viktigt att åtgärdssamordning länkas samman från lokal, regional till nationell nivå för att få kraft i arbetet. Genom att samordna och effektivisera fysiska åtgärder kan den finansiering av åtgärder som sker, exempelvis genom havs- och vattenmiljöanslaget (1:11) samt via EU-medel (Life och Interreg), ge både ökad åtgärdstakt och positiv utveckling i den akvatiska miljön.

Havs- och vattenmyndighetens (HaV) roll är att fungera som pådrivande, stödjande och samlande inom det nationella åtgärdsarbetet. Som en del i detta arbete arrangeras vartannat år en nationell marin restaureringskonferens. Hav medfinansierar och värdskapet för konferensen ambulerar mellan de 14 olika kustlänsstyrelserna. Konferensen riktar sig till länsstyrelser, kommuner, forskare och privata aktörer med intresse för åtgärder i marin miljö. Konferensen sätter inte enbart fokus på och lyfter åtgärdsarbetet inom värddlänat utan skapar även förutsättningar för samverkan i och kring åtgärder tvärs geografiska gränser och arbetsområden (ringar på vattnet). För att skapa kontinuitet mellan konferenserna överlämnas en treudd, "stafettpinne", till den länsstyrelse som tar över värdskapet för nästkommande konferens. För konferensen 2024 kommer länsstyrelsen i Skåne att stå som värd. Tidigare konferenser har arrangerats av respektive länsstyrelse i:

- Stockholm 2020
- Kalmar med Blekinge 2018
- Umeå 2016
- Göteborg 2015

Ett stort tack riktas till alla som medverkade på konferensen och bidrog till att den blev så bra som den blev. Ett särskilt tack riktas till länsstyrelsen i Norrbotten som stod som värd för konferensen 2022.

Det är min förhoppning att rapporten från konferensen 2022 (som är en ny del) kan inspirera till kunskapsspridning och fortsatt god samverkan och samordning för ett effektivt åtgärdsarbete i den gemensamma riktningen mot Sveriges miljömål.

Göteborg, 18 augusti 2025

Johan Kling

Avdelningschef

Avdelningen för vattenresursförvaltning, Havs- och vattenmyndigheten

---

Sammanfattning

Den femte nationella marina restaureringskonferensen hölls i Luleå av Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten. Under två intensiva dagar fick totalt 87 personer ta del av ett stort antal presentationer och kunde mötas i de svåra frågor som marin restaurering utgör. Mycket är på gång inom marin restaurering, samtidigt som ämnet är ganska ungt med begränsade erfarenheter att dra lärdom av.

En slutsats att dra från några av presentationerna är att det är dyrare att restaurera till exempel ålgräsängar än att skydda dem. Det innebär att det är viktigt att samtidigt som det arbetas med marin restaurering behöver det arbetas parallellt med att skydda områden och arter med höga naturvärden.

Marin restaurering är något relativt nytt i jämförelse med restaurering av områden i sötvatten. Detta innebär att en kunskapsbank behöver byggas upp med hjälp av inventeringsunderlag, test av olika metoder/åtgärder och dokumenterad uppföljning av vad de får för effekt. Samtidigt behöver marina restaureringen växlas upp för att kunna leva upp till EU-förordningar och liknande. För att det ska vara möjligt behövs det mer resurser, både ekonomiska och personella som kan marina miljöer.

Upplevelsen från konferensen var att programmet var kopplat till de behov som finns inom marin restaurering och att det var bra med presentatörer från norr till söder för att få olika perspektiv. Det var även värdefullt att få diskutera de olika frågorna i en workshop samt att få tid under pauser att diskutera olika problem och sakfrågor med likasinnade. Känslan efter avslutad konferens var att deltagarna hade tagit sig framåt i frågorna.

SUMMARY

The fifth national marine restoration conference was held in Luleå by the Swedish Agency for Marine and Water Management together with the County Administrative Board of Norrbotten. During two intensive days, a total of 87 people took part in a large number of presentations and were able to discuss the difficult issues surrounding marine restoration. There is a lot going on in marine restoration, but the subject is still relatively new and there is limited experience to draw on.

One conclusion drawn out from some of the presentations is that it is more expensive to restore, than to protect eelgrass beds, for example. This means that while working on developing marine restoration, it is important to work in parallel to protect areas and species with high natural values.

Marine restoration is something relatively new in comparison to, for example, restoration of freshwater areas. This means that a knowledge base needs to be built up through inventory data, testing different methods/measures and being able to follow up on their effects. At the same time, there is a need for marine restoration to step up in order to comply with EU regulations and similar requirements. For this to be possible, more resources are needed, both financial and human, with expertise in marine environments.

The impression from the conference was that the programme linked well to the needs that exist within marine restoration and that it was appreciated to have presenters from north to south to get different perspectives. It was also valuable to discuss the various issues in a workshop and to have time during breaks to discuss various problems and issues with like-minded people. The feeling after the conference was that the participants had made progress on the issues.

Innehåll

1	Inledning.....	10
2	Sammanfattning av presentationerna.....	12
2.1	Marina näringsvävar – restaurering av trofiska strukturer.....	12
2.2	Biologisk mångfald – restaurering av hotade eller ekologiskt viktiga arter	13
2.3	Biologisk mångfald – restaurering och ekologisk kompensation	14
2.4	Havsbottens integritet, hydrografiska villkor och konnektivitet – restaurering av fysiskt påverkade habitat	15
2.5	Övergödning, biologisk mångfald, marina näringsvävar – restaurering av grunda kustmiljöer, projektet Levande vikar	16
2.6	Övergripande presentationer	18
3	Sammanfattning av workshopen	19
4	Slutsatser	21
Bilaga A	Konferensprogram.....	22

1 Inledning

Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län anordnade den 11 och 12 november 2022 i Luleå den femte nationella konferensen kring restaurering i marin miljö. I denna rapport ges en sammanfattning med slutsatser från konferensens presentationer och workshop.

Fokus på konferensen var biologisk återställning och fysisk restaurering i marin miljö både nationellt och internationellt. Förutom föredrag från en rad olika projekt syftade dagarna även till utbyte av erfarenheter, information, inspiration och att bilda en plattform för fortsatt samarbete.

Målgrupp för konferensen var framför allt länsstyrelser, kommuner, forskare och privata aktörer med intresse för åtgärder i marin miljö.

Totalt deltog 87 personer inklusive moderator och föreläsare på konferensen. Övervägande del av deltagarna kom från länsstyrelserna som också utgjorde konferensens huvudmålgrupp.

Tabell 1 Antal deltagare och från vilka olika organisationer de kom i från.

	Deltagare
Länsstyrelser	38
Universitet	16
Föreningar/förbund/stiftelser	10
Konsulter	9
Centrala myndigheter	6
Kommuner	4
Finska myndigheter	3

Programmet för konferensen 2022 togs fram i form av fem temaområden kopplat till havsmiljödirektivets deskriptorer, med presentationer om restaureringar som bidrar till möjligheten att uppnå god miljöstatus med perspektiv från norr till söder.

Havsmiljödirektivet syftar till att nå god miljöstatus i EU:s havsområden, det vill säga att biologisk mångfald bevaras och ekosystemen hålls friska och fria från föroreningar, samtidigt som ett hållbart nyttjande möjliggörs genom att en ekosystembaserad metod för förvaltning av mänskliga aktiviteter tillämpas. Havsmiljödirektivet utgör därmed även ett effektivt verktyg för att skapa en god restaurering för att nå miljömålet hav i balans samt levande skärgård. Beskrivningen av god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet är strukturerat i 11 temaområden som kallas deskriptorer.

Syftet med denna rapport är att sprida kunskap och erfarenheter från konferensen som kan stärka samverkan och samordning för ett effektivt åtgärdsarbete i riktningen av Sveriges miljö kvalitetsmål Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Figur 1. Konferenslokalen var fylld av deltagare från hela Sverige och även grannlandet Finland. Foto: Länsstyrelsen i Norrbotten

2 Sammanfattning av presentationerna

Konferensen var indelad i fem temaområden, en kategori med mer övergripande presentationer, samt en workshop (se bilaga A). Moderator var Thomas Öberg, som är bland annat radiopratare, fotograf och författare.

2.1 Marina näringsvävar – restaurering av trofiska strukturer

Under detta tema diskuterades främst olika åtgärder för att stärka rovfiskbestånd som är en viktig funktionell grupp av fisk i kustvatten. Tillståndet hos kustfisk är en god indikator på den generella miljöstatusen i ett område, eftersom fisk utgör en central del i näringsväven. Abundans av viktiga funktionella grupper - rovfisk och karpfisk, är en indikator under Marina näringsvävar.

- Restaurering och uppföljning av våtmarker samt andra åtgärder på Gotland av Lars Vallin, Sportfiskarna
Presentationen handlade om åtgärder för att gynna kustlevande rovfiskbestånd runt Gotland. Historik och problembild, genomförda åtgärder och resultat från uppföljning genom provfisken och vattenprovtagningar.

Figur 2. Bild från Lars Vallins presentation som visar åtgärder gjorda på Gotland.

- Partiell restaurering av torrlagd havsvik i Blekinge av Jonatan Wollmer, Länsstyrelsen Blekinge
Presentationen handlade om restaurering av en gammal invallad havsvik till en kustnära våtmark i Blekinge för att tillgängliggöra lekområde och gynna Östersjöäggan samt andra

viktiga nyttor som bland annat näringsretention och övrig biodiversitet kopplat till kustnära våtmarker.

- Spelar våtmarker någon roll för tätheter av vuxen gädda? Av Petter Tibblin, Linneuniversitet
Petter presenterade resultat från den senaste forskningen kring om kustnära våtmarker som lekområde för gädda spelar någon roll för tätheter av vuxen gädda på kusten utanför dessa lekområden.
- ReCOD – utsättning av småtorsk i Östersjön av Johanna Fröjd, BalticWaters2030
Johanna presenterade ett försök att hjälpa torsk förbi det sårbara äggstadiet genom att fånga in torsk, låta dem reproducera sig genom naturlig lek på forskningsstation och sedan sätta ut larverna i Östersjön igen.

2.2 Biologisk mångfald – restaurering av hotade eller ekologiskt viktiga arter

Under detta tema samlades presentationer om åtgärder för att restaurera eller återetablera olika makrofytt- och algbestånd som uppfyller en viktig funktion för mångfalden och bildar bland annat viktiga habitat.

- Restaurering av kransalger - test av metoder av Carolyn Faithful, SLU
Carolyn visade resultatet av tre olika metoder för restaurering av kransalger i Gävleborgs län, med utvärdering av resultat och kostnader.
- Flytt och återetablering av barklöst sträfsse i Luleå av Gustav Johansson, Hydrophyta
Gustav på Hydrophyta berättade om ett lyckat försök att återetablera kransalgen barklöst sträfsse efter exploateringsarbeten i Luleå genom att gräva upp bottenfrusen is där delar av sjöbotten med barklöst sträfsse var fastfrusen.

Figur 3. Bild från Gustav Johanssons presentation om flytt och återetablering av barklöst sträfsse.

- Green gravel - restaurering av sockertare av Ellen Schagerström, Göteborgs universitet
Presentationen handlade om ett stort internationellt projekt vid namn Green Gravel med deltagare från flera världsdelar. Fokus här var metoder för restaurering av tareskog samt uppföljning.
- Restaurering av ålgräs i Kosterhavets nationalpark - felsökning när det inte går som tänkt av Per Moksnes, Göteborgs universitet och Beatrice Alenius, Länsstyrelsen Västra Götaland
Per och Beatrice berättade om en restaurering av ålgräs i Kosterhavets nationalpark vilket inte gick som det var tänkt och orsakerna för det.
- Sandtäckning som metod för att förhindra uppgrumling samt förbättra ljusförhållanden av Per Moksnes, Göteborgs Universitet och Beatrice Alenius, Länsstyrelsen Västra Götaland
Denna del handlade om sandtäckning som metod för att förbättra vattenkvalitet för att sedan kunna plantera ut ålgräs, med slutsatser och rekommendationer.

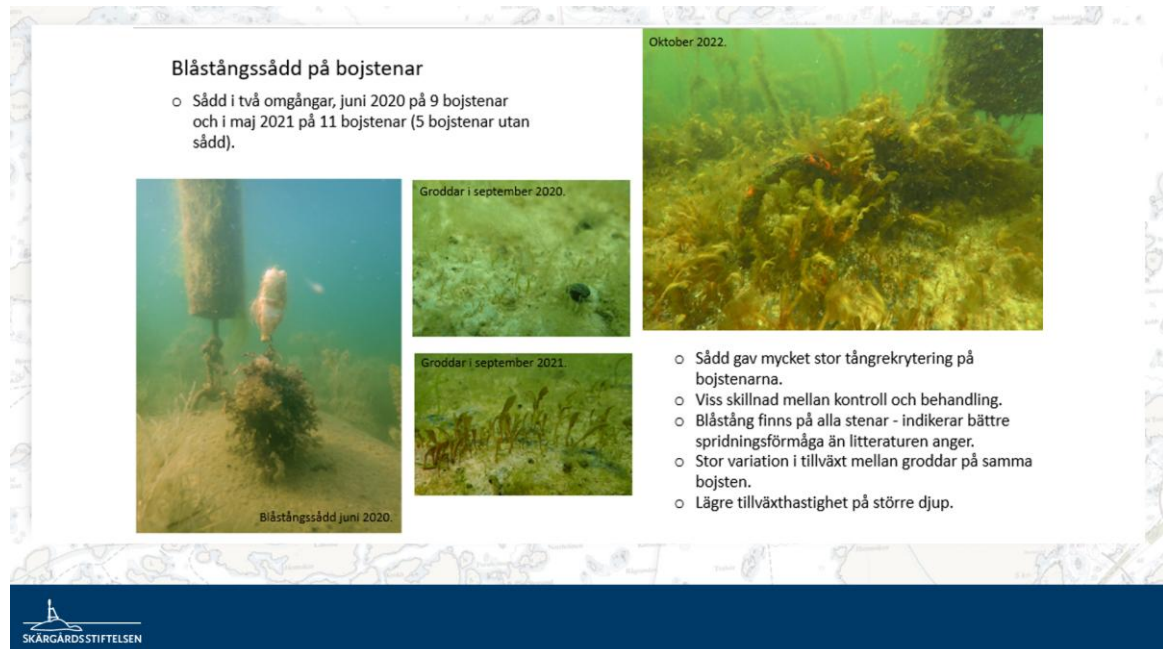
Figur 4. Bild från presentation om sandtäckning som visar när ålgrässkott planteras ut. Foton i presentationen tagna av Eduardo Infantes.

2.3 Biologisk mångfald – restaurering och ekologisk kompensation

Under detta tema avhandlades kompensationsåtgärder och skyddsåtgärder för att motverka eller kompensera för en skada i kustekosystemet, det vill säga kompensera för förlust av Biologisk mångfald.

- Storskalig restaurering av blåmusselbankar av Kristina Svedberg och Patrik Magneštam, 8+ fjordar
Stenungssunds kommun presenterade ett storskaligt projekt som restaurerade blåmusslor på västkusten. Redovisning av förstudie och slutsatser som sedan gick över i storskaliga tester med utvärdering, lärdomar och slutsatser.

- Bojar mot ankringsskador - aktiv naturvårdsinsats för havets ängar av Cecilia Wibjörn Skärgårdsstiftelsen, Josefin Sagerman, SLU och Susane Qvarfordt, Sveriges vattenekologer Presentationen handlade om utvärdering av bojar som metod för att förhindra ankringsskador i Stockholms skärgård. Naturhamnar som har stor påverkan av fritidsbåtar utvärderades med referenshamnar och hamnar med boj.

Figur 5. Bild från presentation som visar blåstång som växer på bojstenar.

- Ekologisk kompensation i kustområden - slutsatser och rekommendationer från projektet ECOCOA av Patrik Kraufvelin, SLU
Patrik presenterade slutsatser, rekommendationer och förslag kopplat till ekologisk kompensation i kustvatten från det slutförda projektet ECOCOA (Ekologisk kompensation i kustmiljön).

2.4 Havsbottens integritet, hydrografiska villkor och konnektivitet – restaurering av fysiskt påverkade habitat

Detta tema var om restaurering av fysiskt påverkade habitat. Fokus i denna del var mer återställning av fysiska strukturer istället för en eller flera specifika arter, att kunna förbättra hydromorfologin med målsättningen att gynna biologin i området.

- Återställning av muddrade laguner i Västerbotten och uppföljning av effekter av Annina Saarinen, Länsstyrelsen Västerbotten
Länsstyrelsen i Västerbotten presenterade hur de hade restaurerat fysiskt påverkade laguner genom återställning av muddrade trösklar samt uppföljande resultat från projektet.
- IP LIFE Biodiversea och restaurering av havsområden i Finland av Anette Bäck, Forststyrelsen

Ett stort finskt LIFE-projekt hade precis startat i Finland. Anette presenterade vad man planerade att göra i projektet med allt från restaurering till att ta fram en nationell restaureringsplan.

- Trafikverkets arbete med avsnörda vikar och sund av Björn Sundqvist, Trafikverket
Björn presenterade Trafikverkets arbete med avsnörda vikar och sund, hur de arbetar med att prioritera och välja ut objekt nationellt fram till faktisk åtgärd.
- Återskapande av grund vik av en hamnbassäng i Malmö av Michael Palmgren, Marint kunskapscenter
Presentationen handlade om återskapande av det tidigare grundområdet som fanns innan det muddrades för Kockums båtvarv och hamnområde. De gjorde inom projektet en uppgrundning och återetablering av ålgräs i området.

Figur 6. Bild från Michael Palmgrens presentation om restaurering av hamnbassäng i Malmö.

2.5 Övergödning, biologisk mångfald, marina näringsvävar – restaurering av grunda kustmiljöer, projektet Levande vikar

Här presenterades ett stort restaureringsprojekt kopplat till att minska övergödning och öka den biologiska mångfalden. Projektet handlar om att restaurera grunda havsvikar samt utvärderar effekten för utökat kunskapsunderlag.

- Projektet Levande vikar – en överblick av Linda Kumblad
Linda berättade mer övergripande om projektet. Hur har urval av projektvikar och referensvikar gått till samt syfte och mål med forskningen.

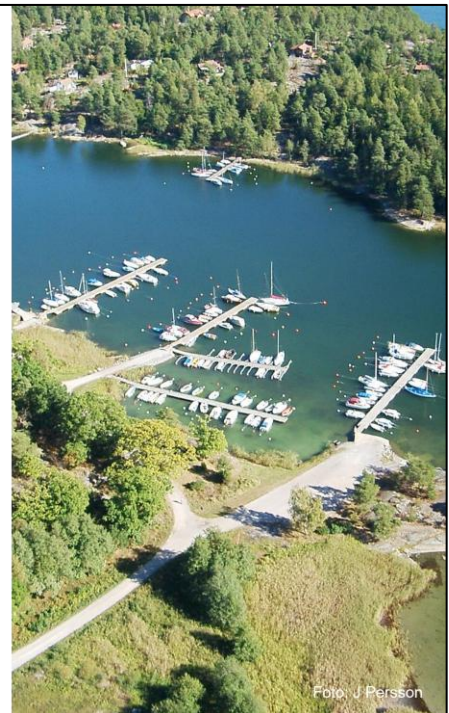
Kunskapsbyggande åtgärdsprojekt

Ökat intresse och efterfrågan på kunskap

- Kan man återfå en bra miljö i grunda havsvikar?
- Hur? Effekt? Kostnad?
- Fokus på "enkla" åtgärder

Målsättningar:

- "Naturligt ekosystem och naturliga ekosystemtjänster"
- Upplevd förbättring, ökad förståelse, lokalt engagemang
- Kunskapsuppbyggnad och stimulera åtgärdsarbete

Figur 7. En av bilderna från Linda Kumblads presentation om projektet Levande vikar. Foto: J Persson

- × Fosforomsättning i grunda havsvikar av Linda Kumblad
Presentationen handlade om den del av projektet där de tittar på vad som styr fosforbindning och fosforomsättningen i de utvalda vikarna samt åtgärder kopplat till det.
- × Vegetationens roll grunda havsvikar av Åsa Nilsson Austin
Åsa presenterade den del av projektet där de undersöker vassens roll för inlagring av kol och näring i vikarna - och vad som händer när man klipper vass.
- × Småbåtars påverkan på grunda havsvikar av Sofia Wikström
Presentationen handlade om resultat från delprojektet kopplat till båttrafikens påverkan på vattenkvaliteten i grunda vikar.
- × Introduktion till kompletterande datainsamling till socioekologisk studie om grunda havsvikar av Frida Tornberg
Slutligen bad projektet deltagare att delta i en enkätstudie, en socioekologisk studie om grunda havsvikar.

2.6 Övergripande presentationer

Under konferensen hölls även flera övergripande presentationer som sammanfattas i detta avsnitt.

- Fysisk påverkan och biologisk återställning i grunda kustvattenmiljöer. En samordnad strategi av Ingemar Andersson, HaV och Christina Halling, SLU
HaV tillsammans med SLU med flera arbetade med att ta fram en samordnad strategi för biologisk återställning i Sverige.

Figur 8. Ingemar Andersson och Christina Halling presenterar strategins tänkte innehåll. Foto: Länsstyrelsen i Norrbotten

- Nationella databasen: Åtgärder i vatten (ÅiV)¹ av Sofia Perä, Länsstyrelsen Norrbotten
Sofia visade den nationella databasen där marina åtgärder är nytt i databasen.
- Vikten av att skydda och restaurera kustekosystem och hav ur ett klimatperspektiv av Sofia Wikström Stockholms universitet
Sofia berättade mer om varför det kan vara viktigt att restaurera kushabitat ur ett klimatperspektiv. Att utsläpp från kushabitat ökar med störning och att vegetationsklädda kushabitat är viktiga sänkor för kol. Det innebär att det blir viktigt att skydda och restaurera för att öka motståndskraft mot klimatförändringar samt bidrar till att begränsa klimatförändringarna.
- EU:s kommande förordning om restaurering - svenska utfästelser av Fredrik Nordwall, HaV
HaV genom Fredrik Nordwall berättade mer om vad EU:s nya förordning om restaurering kan komma att innebära genom en inledande bedömning med exempel på slutsatser.

¹ <https://www.atgarderivatten.se/>

3 Sammanfattning av workshopen

Under dag två hölls en workshop där deltagarna fick i uppgift att diskutera hur det marina åtgärdsarbetet kan skalas upp. Fokus var på den då föreslagna restaureringsförordningen som var ute på remiss. Grupperna delades in efter havsbassäng med en övrig grupp. De var:

- Bottenviken
- Bottenhavet
- Egentliga Östersjön
- Västerhavet
- Ålgräsängar

Frågorna bestod av:

- **Hur skala upp och utöka det marina åtgärdsarbetet för att uppnå nationella och internationella åtaganden och mål?**

Alla grupper konstaterade att det finns tre viktiga saker för att kunna utöka det marina åtgärdsarbetet. Det ena är finansiering, det är dyrt att göra åtgärder i vatten och för att kunna nå målen behövs det ännu mer medel än vad som har funnits tillgängliga. Det andra är kunskap, det behövs både kunskap för var åtgärderna ska göras och hur de ska utföras. Det tredje är att ha med sig markägarna. Marin restaurering är fortfarande något nytt och det behöver läggas mycket tid på att ha en dialog hos markägaren för att skapa en acceptans och förståelse för åtgärderna.

I det av EU-kommissionen nyligen remitterade förslaget till förordning om restaurering av natur föreslås det att vi ska initiera åtgärder för att återställa 30 % av havsmiljön som inte är i god status till och med 2030.

Med hjälp av Bilaga 2 i förslaget till restaureringsförordningen "MARINA EKOSYSTEM – LIVSMILJÖTYPER OCH GRUPPER AV LIVSMILJÖTYPER²":

- **Vilka restaureringsmetoder och livsmiljötyper i berörd havsbassäng kan redan nu startas i gång i större skala? Vilka förutsättningar behövs, och vad är viktigast?**

Åtgärder i laguner, kustnära våtmarker och kustmynnande vattendrag är sådant som skulle kunna göras i större skala redan i dag.

Längre söderut i Östersjön finns det metoder för att skala upp restaurering av ålgräsängar och blåstång, även om restaurering av ålgräsängar är väldigt kostsamt.

Arbetet med att minska näringstillförseln skulle kunna skalas upp för det finns beprövade metoder för detta.

---

² Förteckningen omfattar sju grupper av marina livsmiljötyper, nämligen 1) sjögräsbäddar, 2) makroalgskogar, 3) skaldjursbäddar, 4) maerlbäddar, 5) bäddar av svampdjur, koraller och korallalger, 6) hydrotermala öppningar samt 7) mjuka sediment.

- **Och vilka restaureringsmetoder och livsmiljötyper i berörd havsbassäng blir svårare att sätta i gång i större skala redan nu? Vad är viktigast, samt vilka är problemen och hindren?**

Att kunna minska miljögifter i vatten är svårt att skala upp idag för det finns för lite kunskap om vad bästa sätt är för det. Risker är att det stjälper mer än det hjälper om det görs på fel sätt.

Återetablering av kransalger är bara på pilotstadiet och är inte redo att skalas upp.

Bekämpning av invasiva arter skulle behöva skalas upp men har inte hittat metoderna än för att kunna göra det, vilket innebär att problemen fortsätter att öka. Viktigt är dock att restaurera livsmiljöer för inhemska arter så att de blir mer motståndskraftiga.

En gemensam slutsats från grupperna var att det som är mest effektivt och minst resurskrävande är att skydda viktiga livsmiljöer och arter, i stället för att gå in i efterhand med restaurering.

---

4 Slutsatser

Det finns flera slutsatser att dra från det som presenterades under konferensen samt det som diskuterades i workshopen.

Att arbeta med restaureringsåtgärder i marina miljöer är fortfarande ett relativt nytt område. För att de som utför åtgärderna ska lyckas behöver det finns både långsiktig finansiering och kunskapsstöd på nationell nivå.

Eftersom marin restaurering är nytt behöver vi också bygga upp en kunskapsbank. Det handlar om att kartlägga miljöerna, testa olika metoder och följa upp resultaten. Till exempel har det genomförts flera korta projekt men det har inte alltid funnits möjlighet att följa upp resultaten av åtgärderna vilket gör det svårt att utveckla metoderna.

Ett sätt att ta vara på vad som har gjorts är genom att utbyta erfarenheter och kunskaper för att förstå vad som fungerar och som kan göras bättre framöver, till exempel genom att träffas på nationella restaureringskonferenser. Det kan också vara en inspiration till de som arbetar med restaurering att få lyssna på vad andra har utfört även om inte exakt samma metod går att använda inom det egna området. Under mötet presenterades både lyckade projekt och sådana som inte gick som planerat. Det är viktigt att även misslyckanden lyfts fram – de ger värdefulla lärdomar som andra kan dra nytta av.

En viktig lärdom från konferensen är att restaurering ofta är dyrt. Flera exempel visade att det är billigare att skydda viktiga miljöer, till exempel som ålgräsängar, än att försöka återställa dem i efterhand. Därför är det viktigt att arbeta både med att restaurera och att skydda värdefulla områden samtidigt.

Något som kom upp är att restaureringsarbetet skulle kunna kraftsamla kring två typer av områden:

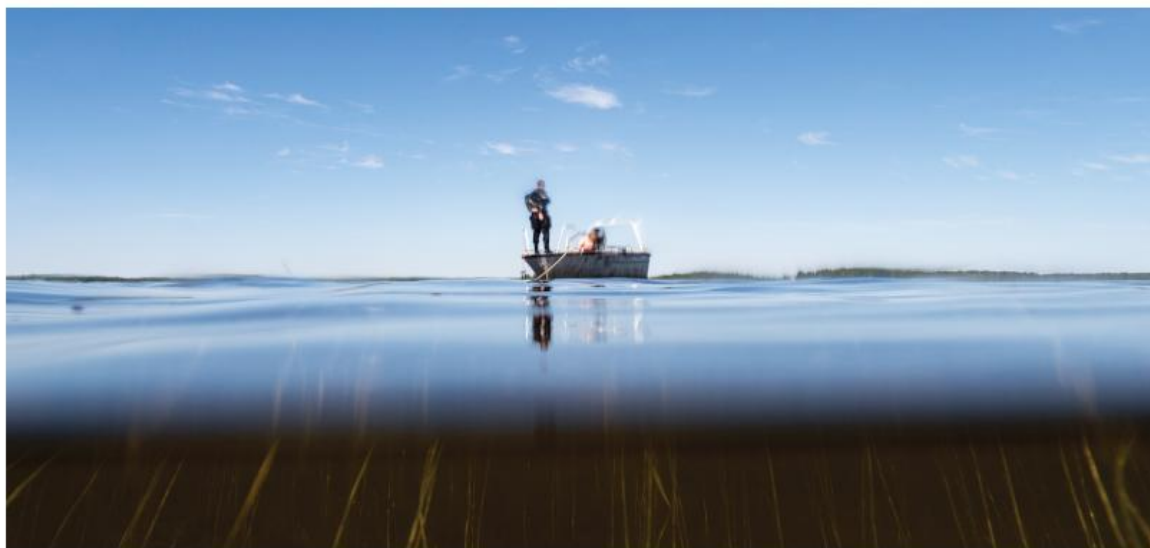
1. **Relativt orörda kuststräckor**, där restaurering kan ske i anslutning till befintliga värden.
2. **Områden som är hårt påverkade**, till exempel av miljögifter, där det behövs stora insatser för att förbättra miljön.

Tillståndsprocessen för att få genomföra restaureringar är idag krånglig och tar lång tid. Det gör att många projekt blir försenade eller inte blir av alls. För att få fart på arbetet behöver reglerna förenklas och myndigheterna som hanterar tillstånden få mer resurser. När det gäller gemensamhetsanläggningar, som till exempel bryggor eller vattenområden som flera äger tillsammans, behöver lagstiftningen bli tydligare.

Det är också ofta svårt att få förståelse och acceptans för de åtgärder som behövs hos allmänhet och markägare. Därför är det viktigt att visa goda exempel som visar vilka positiva effekter restaureringen kan ha.

Bilaga A Konferensprogram

Nationell marin restaureringskonferens 2022

Dag 1

11.30 Incheckning till konferens på Elite Stadshotell

12.00 Lunch

13.00 Inledning

- Välkomna
- Fysisk påverkan och biologisk återställning i grunda kustvattenmiljöer
En samordnad strategi, Ingemar Andersson HaV och Christina Halling SLU
- Nationella databasen: Åtgärder i vatten
David Spjut Länsstyrelsen Jönköping

13.50 Marina Näringsvävar - Restaurering av trofiska strukturer

- Restaurering och uppföljning av våtmarker samt andra åtgärder på Gotland
Lars Vallin Sportfiskarna
- Partiell restaurering av torrlagd havsvik i Blekinge
Jonatan Wollmer Länsstyrelsen Blekinge
- Spelar våtmarker någon roll för tätheter av vuxen gädda på kusten?
Petter Tibblin Linneuniversitetet
- ReCOD - Utsättning av småtorsk i Östersjön,
Johanna Fröj, BalticWaters2030

15.00 Fika

15.30 Biologisk mångfald - Restaurering av hotade eller ekologiskt viktiga arter

- Restaurering av kransalger - test av metoder, Carolyn Faithful SLU
- Flytt och återetablering av barklöst sträse i Luleå, Gustav Johansson Hydrophyta
- Green gravel - restaurering av sockertare, Ellen Schagerström Göteborgs universitet
- Restaurering av ålgräs i Kosterhavets nationalpark - felsökning när det inte går som tänkt, Per Moksnes Göteborgs universitet och Beatrice Alenius Länsstyrelsen Västra Götaland
- Sandtäckning som metod för att förhindra uppgrumling samt förbättra ljusförhållanden, Per Moksnes Göteborgs Universitet och Beatrice Alenius Länsstyrelsen Västra Götaland

16.45 Slut för dagen

18.00 Middag

Dag 2

08.30 Inledning

- Välkomna
- Vikten av att skydda och restaurera kustekosystem och hav ur ett klimatperspektiv, Sofia Wikström Stockholms universitet
- EU:s kommande förordning om restaurering - svenska utfästelser, Fredrik Nordwall HaV

09.15 Biologisk mångfald - restaurering och ekologisk kompensation

- Storskalig restaurering av blåmusselbankar, Kristina Svedberg och Patrik Magnestam 8+ fjordar
- Bojar mot ankringskador - aktiv naturvårdsinsats för havets ångar
Cecilia Wilbjörn Skärgårdsstiftelsen, Josefin Sagerman SLU, Sussane Qvarfordt Sveriges vattenekologer
- Ekologisk kompensation i kustområden - slutsatser och rekommendationer från projektet ECOCOA, Patrik Kraufvelin SLU

10.15 Workshop med fika

12.00 Lunch

13.00 Havsbottens integritet, hydrografiska villkor och konnektivitet - restaurering av fysiskt påverkade habitat

- Återställning av muddrade laguner i Västerbotten och uppföljning av effekter, Annina Saarinen Länsstyrelsen Västerbotten
- IP LIFE Biodiversea och restaurering av havsområden i Finland
Anette Bäck Forststyrelsen
- Trafikverkets arbete med avsnörda vikar och sund
Björn Sundqvist Trafikverket
- Återskapande av grund vik av en hamnbassäng i Malmö
Michael Palmgren Marint kunskapscenter

14.30 Fika

15.00 Övergödning, biologisk mångfald, marina näringsvävar - restaurering av grunda kustmiljöer, projektet Levade vikar.

- Projektet Levade vikar – en överblick, Linda Kumblad
- Fosforomsättning i grunda havsvikar, Emil Rydén
- Vegetationens roll i grunda havsvikar, Åsa Nilsson Austin
- Småbåtars påverkan på grunda havsvikar, Sofia Wikström
- Introduktion till kompletterande datainsamling till socioekologisk studie om grunda havsvikar, Frida Tornberg
- Frågor och diskussion

16.00 Avslutning och överlämning av tredden

Nationell marin restaureringskonferens 2022

Sammanställning av konferensen

Havs- och vattenmyndighetens roll är att fungera som pådrivande, stödjande och samlande inom det nationella åtgärdsarbetet. Som en del av detta arbete arrangeras vartannat år en nationell marin restaureringskonferens. Havs- och vattenmyndigheten medfinansierar och värdskapet för konferensen ambulerar mellan de 14 olika kustlänsstyrelserna. Konferensen riktar sig till länsstyrelser, kommuner, forskare och privata aktörer med intresse för åtgärder i marin miljö. Konferensen sätter inte enbart fokus på och lyfter åtgärdsarbetet inom värdlandet utan skapar även förutsättningar för samverkan i och kring åtgärder tvärs geografiska gränser och arbetsområden (ringar på vattnet). För att skapa kontinuitet mellan konferenserna överlämnas en treudd, "stafettpinne", till den länsstyrelse som tar värdskapet för nästkommande konferens. För konferensen 2024 kommer länsstyrelsen i Skåne att stå som värd. Tidigare konferenser har arrangerats av respektive länsstyrelse i:

- Luleå 2022
- Stockholm 2020
- Kalmar med Blekinge 2018
- Umeå 2016
- Göteborg 2015

Vi arbetar för levande hav och vatten

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, är en statlig förvaltningsmyndighet inom miljöområdet. Vi arbetar på regeringens uppdrag för bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna

**Havs
och Vatten
myndigheten**

